

# Gespreksverslag kenniswerkgroep<sup>1</sup>

## Woensdag 22 december

### 09:00 – 11:00

#### 1. Programma

1. Welkom
2. Introductie kenniswerkgroep
3. Casus Beuningen + vragen
4. Casus regio Rotterdam + vragen
5. Break out rooms
6. Enquête invullen

#### 2. Introductie kenniswerkgroep

- Er is een Actieprogramma 'Verankering milieubescherming na Nevele' opgestart naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ook wel actieprogramma 'Milieunormering windturbines' genaamd. Dit Actieprogramma is op Rijksniveau ingesteld.
- Een onderdeel van dit bredere Actieprogramma is een ondersteuningsstructuur opbouwen voor decentrale overheden.
- Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het Interprovinciaal Overleg, de VNG en het Nationaal Programma RES bouwen gezamenlijk aan deze ondersteuningsstructuur.
- Deze bijeenkomst is onderdeel van de ondersteuningsstructuur en dus van het bredere actieprogramma.

#### De ondersteuningsstructuur bestaat uit:

- De ondersteuningsstructuur bestaat uit een informatiepunt, inspiratie- en kennisdeling en experts en sprekers.
  - **Het informatiepunt:** Een informatiepunt/frontoffice (lees: website) waar decentrale overheden en andere betrokkenen terecht kunnen met al hun vragen en ondersteuningsbehoeften (zowel ambtelijk als bestuurlijk). Te vinden op [www.helpdeskwindopland.nl](http://www.helpdeskwindopland.nl).
  - **Inspiratie- en kennisdeling:** Er worden informatiebijeenkomsten voor ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers georganiseerd, waar de voortgang van het actieprogramma en (nieuwe) inzichten met elkaar gedeeld kunnen worden. Daarnaast worden er **kenniswerkgroepen** georganiseerd voor ambtenaren, waarin we de dynamiek en informatie-uitwisseling willen opzoeken. Hierin worden processtappen en concrete aanpakken besproken, voor verschillende fases waarin overheden zich kunnen bevinden.
  - **Experts en sprekers:** De (kortstondige en kosteloze) inzet van experts en sprekers ter ondersteuning van de decentrale overheden. Dit wordt georganiseerd via de Expertpool van het NPRES, die te benaderen is via onze nieuwe website.
- We hadden niet verwacht dat er zoveel deelnemers zouden zijn (90+). Dat maakt het wat lastiger om de interactie te zoeken, daarom hebben we ervoor gekozen om na het plenaire gedeelte uiteen te gaan in vier breakoutrooms. Het is nog zoeken hoe we de kenniswerkgroepen het beste kunnen vormgeven. Daar willen we uw mening graag over ophalen middels een enquête.

---

<sup>1</sup> Aan dit verslag kunnen geen rechten worden ontleend.

## Het doel:

De kenniswerkgroepen zijn bedoeld om kennis en ervaringen uit te wisselen in interactieve sessies, die aansluiten bij de verschillende fases waarin decentrale overheden zich bevinden. We onderscheiden drie fases:

1. **Fase 1 Zoekgebieden:** Gebieden die in beeld zijn als mogelijke plaats voor windturbines, waarbij er nog geen concreet initiatief en/of locatie is. De ondersteuningsbehoefte ligt hier vermoedelijk vooral (maar niet uitsluitend) op het bestuurlijke aspect (hoe gaan we om met weerstand voortkomende uit de uitspraak) en de vraag of de zoekgebieden als zodanig nog kunnen worden vastgesteld.
2. **Fase 2 In procedure:** Bestaand initiatief dat in planvoorbereiding of in vergunningsprocedure is (vergunning is nog niet afgegeven of nog niet onherroepelijk). De ondersteuningsbehoefte is hier juridisch en inhoudelijk (hoe zorgen we voor normeringen en onderbouwing die standhouden voor de rechter) en daarnaast ook gericht op de wijze waarop een 'eigenstandige, op de locatie toegesneden' afweging van milieuhinderaspecten kan worden gemaakt.
3. **Fase 3 Intrekkings-/handhavingsverzoeken & vergunningswijzigingen:** Onherroepelijk vergunde en bestaande windparken die te maken krijgen met intrekkingsverzoeken, handhavingsverzoeken of de wens de vergunning te wijzigen. De ondersteuningsbehoefte is hier vermoedelijk zowel bestuurlijk als juridisch (hoe voeren we het bestuurlijke/politieke gesprek hierover en hoe gaan we hier – juridisch – goed mee om).

## Praktisch en vervolg:

- Eind januari is de volgende algemene kenniswerkgroep. De datum volgt nog.
- Voor projecten in fase 3 is, in samenwerking met de BLOWCO's (de provinciale windcoördinatoren), besloten om een werkgroepje op te richten om vaker bij elkaar te komen om casuïstiek uit te wisselen en voorbeelden te bespreken. We willen dit op basis van vertegenwoordiging doen om de groep niet te groot te laten worden en daarmee het gesprek zo goed mogelijk te faciliteren. Het is de bedoeling dat dit werkgroepje eens in de drie weken bij elkaar komt. Dit werkgroepje is op uitnodiging.
- We vragen u een korte enquête in te vullen om input te geven over de invulling van de kenniswerkgroepen.

## Introductie website:

- [www.helpdeskwindopland.nl](http://www.helpdeskwindopland.nl)
- De doelgroep van de website is ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers.
- Mocht er informatie ontbreken, laat ons dit weten. Dan kunnen wij hiermee aan de slag.

## 3. Casus Beuningen:

- Gijs Janssen, werkzaam bij gemeente Beuningen. Hij is beleidsmedewerker duurzaamheid en milieu:
- Context Beuningen: de gemeente ligt net iets ten noorden van Nijmegen. Ongeveer 36.000 inwoners. Beuningen bestaat uit vier kernen.
- De gemeenteraad heeft afgelopen november ingestemd met het bestemmingsplan windpark Beuningen. In het bestemmingsplan hebben wij de lokale normen vastgesteld.
- In 2015 hebben we met verschillende werkgroepen toegewerkt naar een energievisie. Deze heeft als doel om Beuningen in 2040 energieneutraal te maken. In de energievisie stond hoe we dit gingen doen (onder andere met wind op land).
- Een gebiedsraad is hiermee aan de slag gegaan. Zij hebben plekken aangewezen waar wind gerealiseerd mag worden, onder bepaalde voorwaarden: 50% lokaal eigendom, geen slagschaduw op burgerwoningen.
- Het advies van de gebiedsraad is vastgesteld door de gemeente Beuningen. Dit was de start voor de ruimtelijke procedure.

- De gemeenteraad besloot tegelijkertijd dat hij een onafhankelijk milieueffectrapport wilde hebben. De gemeente bleef daardoor in the lead. We hebben de rol van initiatiefnemer gekozen. Kost veel tijd en energie. Financieel moet je dit regelen in een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemers.
- Het hele proces gaat van heel grof naar fijn.
- In verband met de Nevele-uitspraak moest de onderbouwing van de lokale normen op enkele punten worden aangepast in gemeente Beuningen. Dit moet uiteindelijk leiden tot het bestemmingsplan windpark Beuningen. De lokale normen zijn op hoofdlijnen hetzelfde gebleven. Bosch en van Rijn heeft ons daarbij geholpen.
- De geluidsnorm was 47 decibel. Deze norm is nu nog steeds 47 decibel. We hebben opnieuw gekeken naar de situatie in Beuningen (de dosis-effectrelatie). Dat is een wetenschappelijk theorie die ingaat op het percentage ernstig gehinderden per een bepaalde hoeveelheid decibel: van 44 decibel tot 48 decibel. Wat zou het aantal gehinderden zijn als we een bepaalde geluidsnorm zouden hanteren? Bij een geluidsnorm van 47 decibel kwam er een percentage van 9% gehinderden uit. Dit is vergelijkbaar met het aantal gehinderden als gevolg van weg- en railverkeer. Het is uiteindelijk een afweging van het bestuur of dit voldoende of onvoldoende is. Wij konden hiermee een vergelijking trekken met ander omgevingsgeluid. Een strengere norm van 45 of 46 decibel zou maar een beperkte milieuwinst (dwz slechts weinig minder gehinderden) opleveren.
- Bij Beuningen is ervoor gekozen om 47 decibel aan te houden.
- Een norm voor laagfrequent geluid. Daar hebben we een planregel voor opgenomen. Deze norm zorgt ervoor dat je beter kunt handhaven op het moment dat dit zich voordoet.
- Voor externe veiligheid hebben we de motivering en onderbouwing gewijzigd, de norm zelf niet. Er is gebruik gemaakt van andere besluiten die betrekking hebben op risicovolle installaties. We hebben gebruik gemaakt van andere wetgeving. Een verscherping van deze milieunorm was niet nodig.
- De gemeenteraad had vastgesteld dat er geen slagschaduw op woningen mocht zijn. We hebben aanvullend gekeken naar kantoren. Er ligt een bedrijventerrein dichtbij de locatie voor windturbines. Voor kantoren hebben we daarom aanvullende slagschaduwnorm opgenomen: zes uur per jaar tijdens kantooruren.

### Vragen naar aanleiding casus Beuningen:

1. **Vraag:** Welke partijen zaten er in de gebiedsraad?

**Antwoord Beuningen:** Een vertegenwoordiging van de vier kernen uit gemeente Beuningen. 12 inwoners begeleid door een onafhankelijk voorzitter (professional) waarbij gedurende het proces experts (afhankelijk van het thema) zijn aangeschoven.

2. **Vraag:** Hebben jullie reacties gekregen van inwoners op deze lokale onderbouwing? Is er beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan?

**Antwoord casus Beuningen:** 580 zienswijze gekregen. 90/95% daarvan was een kopie van de stichting 'Tegenwind'. Deze hebben we verwerkt. Op hoofdlijnen zijn onze normen ongewijzigd gebleven. Er is dan geen sprake van een evident ander plan, dan hoef je niet opnieuw ter inzage te leggen.

3. **Vraag:** Verwachten jullie een zaak bij de Raad van State?

**Antwoord casus Beuningen:** Ja, wij weten dat er bezwaar aangetekend gaat worden. We hopen dat er volgend jaar een uitspraak ligt van de Raad van State.

#### 4. Casus regio Rotterdam:

- Michel Simons, projectleider windenergie in gemeente Nissewaard. Hij is ook projectleider voor de RES in de regio Noord-Oost Brabant.
- Astrid Vlaminkx, provincie Zuid-Holland vanuit windenergie. Zij houdt zich bezig met locaties in de Rotterdamse regio.
- De Rotterdamse regio is bezig met het opstellen van een handreiking. Gemeente Beuningen zat ten tijde van de uitspraak al in de afronding van de procedure. De locaties in de Rotterdamse regio zijn nog niet zo ver. De Rotterdamse regio zit met name in de fase daarvoor.
- De aanleiding voor deze handreiking is de uitspraak van de Raad van State. Elke gemeente zal haar eigen lokale normen moeten vaststellen, maar zijn er ook generieke dingen die je in een regio gezamenlijk kunt doen. Dit is met name gericht op de windparken in een lopend proces.
- Het document is echt een handreiking/hulpmiddel. Het is geen beleidskader. Iedere gemeente in Rotterdam mag alsnog haar eigen plan trekken.
- Binnen de Rotterdamse regio is in 2012 een convenant afgesloten waarin is afgesproken dat er 150 MW windenergie in de Rotterdamse regio opgewekt gaat worden (40 MW is gerealiseerd). Om vertraging door de uitspraak van de Raad van State te voorkomen, is in het najaar van 2021 in de regio een werkgroep opgezet.
- De werkgroep bestaat uit gemeenten Rotterdam, Nissewaard, en Hellevoetsluis, de omgevingsdienst (DCMR) en de provincie Zuid-Holland.
- De werkgroep heeft een duidelijke bestuurlijke opdracht gekregen.
- Gemeente Nissewaard is aan de slag gegaan met een m.e.r.-procedure. De ontwikkelaar is zo ver dat de MER bijna is afgerond. De verwachting is dat er op 1 april een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd. Let op de relatie met de omgevingswet.
- In Nissewaard wil de gemeenteraad de regie houden. Hoe kun je lokale normering het beste toepassen in jouw planvorming? Dit kun je doen door voorschriften te verbinden aan die vergunning. Deze methode willen we in Nissewaard toepassen, maar pas nadat de gemeenteraad via een bijeenkomst over de Verklaring van Geen Bedenkingen de mogelijkheid heeft gekregen te oordelen over die concept-voorschriften en dus het toetsingskader te beoordelen. Afhankelijk van welke ruimtelijke ordeningsprocedure je doorloopt, heb je verschillende mogelijkheden om het lokale toetsingskader in te pluggen (bv. MER, bestemmingsplantraject of WABO-procedure)
- Je zult met je achterban nadrukkelijk in contact moeten komen over de concept-voorschriften om de planvorming tot een succes te maken.
- Er bestaat koudwatervrees om eigen lokale normen vast te stellen en deze te laten landen in je eigen voorschriften. Daarnaast bestaat er koudwatervrees door de inwerkingtreding van de omgevingswet. Dat is dus niet nodig.

#### Opzet handreiking:

- Deel 1: Beschrijven van de context en het kader.
- Deel 2: Alle stakeholders geven we een rol. Issues en invloed die zij hebben. Procesarchitectuur.
- Deel 3: De mogelijk normen. Actuele normen (geen limitatieve lijst) met een bepaalde bandbreedte die zijn toegestaan.

#### Proces:

- Maak een knip tussen je normstelling en je toetsing. We bedoelen daarmee dat de Raad echt een moment heeft in dit traject om iets te zeggen over de normstelling, voordat vergunning verleend wordt. Dit komt terug bij ons in de handreiking. Projectontwikkelaars mogen hier ook op reageren.
- Voor de normstellingen geven wij inzicht in de mogelijke systematiek van de rekenmethodes en uitwerkingen. Dit deel laten wij door Pondera verzorgen. Per locatie is dit maatwerk.

- In januari houden wij drie werksessies met overheden, ontwikkelaars en omwonenden. Daarin vragen wij feedback op onze aanpak/handreiking.
- Planning
  - Handreiking in concept gereed op 28 jan 2022
  - Vaststelling handreiking in bestuurlijk overleg Windenergie Rotterdamse regio op 9 februari 2022

### **Reflectie Beuningen op casus regio Rotterdam:**

Herkenbaar! Er is geen blauwdruk voor. Afhankelijk van context, stakeholders, procedures. De onderbouwing van de normering is lastig en ingewikkeld. De onderbouwing moet Raad van State-'proof' zijn. Je moet alle aspecten verkennen en onderbouwen. Je moet hierin een juiste afweging maken.

## Vragen naar aanleiding van casus regio Rotterdam:

1. Vraag: Hoe zit het in dit proces met de coördinatie van besluitvorming?

Antwoord regio Rotterdam: Wij als provincie hebben actief beleid om onze bevoegdheden over te dragen aan de gemeente. De elektriciteitswet schrijft voor dat bevoegd gezag bij de gemeente ligt bij windparken tot 5 MW; bij de provincie tussen de 5 en 100 MW en daarboven bij het rijk. In regio Rotterdam hebben we alleen kleine windparken. Deze leveren allemaal samen wel meer dan 5 MW op. Inmiddels is een windturbine al vaak boven de 5 MW. Wij laten de bevoegdheid aan de gemeente, maar we dragen de bevoegdheid niet officieel over. Daarmee verplichten we de gemeente wel om de coördinatieregeling toe te passen en dus alle vergunningen naast de omgevingsvergunning in één procedure af te handelen. Zo versnel je de procedure, want ter inzage legging bundel je daarmee.

2. Vraag: Welke afdelingen werken mee?

Antwoord regio Rotterdam: Dit zijn vaak de projectleiders vanuit de gemeenten. Binnen de gemeente heb je een zeer intensieve afstemming bijvoorbeeld met de ontwikkelaar. Je schakelt ook met de omgevingsdienst en met de plan-jurist.

3. Vraag: Om welke ambtelijke afdelingen gaat het specifiek?

Antwoord regio Rotterdam: Duurzaamheid, Ruimtelijke ontwikkeling en Energie. Niet te verkokerd willen aanpakken. Binnen je gemeente is het goed om een groep mensen te verzamelen die inhoudelijk verstand hebben van andere zaken zoals natuur, bedrijfsleven etc. Pak het breed aan.

4. Vraag: Hoe houden jullie rekening met stille/stilte-gebieden?

Antwoord Beuningen: Wij hebben ze niet.

Antwoord regio Rotterdam: Onderdeel 3 van de handreiking ziet op de milieunormen. Maak inzichtelijk welke normen je wil toepassen en waarom. Een van de mogelijkheden kan zijn, gebiedsspecifieke normen. Zo kun je andere normen maken voor landelijk of stedelijk gebied. Als gemeenteraad ben je hier vrij in. Dit soort afwegingen proberen we wel mee te geven in de handreiking.

5. Vraag: Kan er nog iets worden gezegd over de kosten die er worden gemaakt zowel qua uren als inhuur?

Antwoord Beuningen: Het kost veel tijd. Wij zijn een andere gemeente dan regio Rotterdam. Je moet iemand van ruimtelijke ordening erbij hebben, bestuurlijke adviseurs, projectleiders etc. Gemiddeld 20 tot 24 uur ben ik ermee bezig geweest in twee jaar tijd. Dit komt ook omdat wij initiatiefnemer waren.

Antwoord regio Rotterdam: Je moet er netjes afspraken over maken met alle partijen.

6. Vraag: Komt er een koppeling met de herziening van het omgevingsbeleid Zuid-Holland energietransitie?

Antwoord regio Rotterdam (provincie): Nee, deze koppeling komt er niet. Deze locaties hebben al een plek in ons omgevingsbeleid. Daar hebben we een heel traject voor doorlopen om deze ruimtelijk vast te leggen. Het is niet de bedoeling van de handreiking dat we als provincie normen gaan vastleggen tenzij we bevoegd gezag zijn voor een specifiek windpark. Geen koppeling op dit moment met het omgevingsbeleid.

7. **Vraag:** Hoe maak je nou een goeie belangenafweging over wat inwoners en bedrijven willen? Hoe zorg je dat je een juiste afweging maakt?

**Antwoord regio Rotterdam:** In Nissewaard hebben we een bewonersplatform en een omgevingsadviesraad. In het bewonersplatform zitten bewoners en dit wordt geleid door een medewerker van de NLVOW (Nederlandse vereniging omwonenden windturbines). Daarnaast heb je de omgevingsadviesraad. Hierin zitten veel bedrijven en woningcorporaties. Zij komen periodiek bij elkaar. Hun mening doet er echt toe. Die ontvangen we vaak op schrift. Dit bespreken we in de raad en college van B&W.

**Antwoord Beuningen:** Onze gemeente is landelijk van aard. Dat maakt de belangen natuurlijk ook anders. Belang van de bewoners was het belangrijkste voor gemeente Beuningen. In het voortraject hebben we bewoners meegenomen. Uiteindelijk heb je ook te maken met wetten en regels. Je kunt niet overal windmolens plaatsen.

8. **Vraag:** Heb je te maken gehad met inwoners van grensgebieden en hoe ben je daarmee omgegaan?

**Antwoord Beuningen:** Aan het begin van het gebiedsproces hebben we er naar gestreefd om windparken niet aan de rand van een gemeente te zetten. Dit is op 1,5 km gelukt. We hebben groepen onderscheiden. We hebben een kaart met verschillende opties opgesteld met cirkels om die opties van 500 meter, van 1000 meter en verder. Deze groepen hebben we actief uitgenodigd om het gesprek mee aan te gaan.